

متن پرسش

با سلام: با توجه به سوال ۲۱۵۰۲ خدمت سرورم عرض می‌کنم وقتی در زمینه اعتقادی القای شکی ولو از طرف ملک صورت پذیرد چون زیربنای فکری انسان فروریخته چگونه می‌توان باز عبودیت پیشه کرد تجربه ای که حقیر دارم اینست که اصلاً نمی‌توان با تردید در اصول دین حضور قلب در نماز داشت اگر عبودیت را به معنای تحقیق علمی در زمینه اصول دین بدانید بله به این طریق می‌توان مرز بین خطورات رحمانی و شیطانی را یافت چون اگر شیطانی باشد پس از خطور شک یاس از رسیدن به واقع هم القا می‌کند ولی ملک گوید تا آخر عمر باید تحقیق کرد ولو به نتیجه نرسیم «لا ابرح حتی ابلاغ مجمع البحرين او امضی حقا» لکن اگر عبودیت را به معنای تعبد به فروع دین بدانیم خوب چگونه می‌توان شک داشت و باز گفت اشهد ان محمدا رسول الله آیا این شهادت دروغ و نفاق نیست «إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: عبادت بر مبنای فطرت الهی انسان انجام می‌گیرد و به همین جهت خداوند به رسول خود می‌فرماید: «فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ». ولی شک در موطن عقل شکل می‌گیرد به همین جهت می‌توان در عین شک عقلی با عبادات خود فطرت را زنده نگه داشت. اتفاقاً وقتی فطرت به نشاط آمد، به راحتی از تردیدهای عقلی عبور می‌کند و ندا سر می‌دهد: «عقل، بند رهروان است ای پسر / وان رها کن، ره عیان است ای پسر». موفق باشید